

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12 "
Pe 1 lună 2 "
Nrul de Duminică pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admn-
nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Alegerile din Austria.

(R.) În momentul când scriem șirele acestea, nu cunoaștem încă întreg rezultatul alegerilor parlamentare din Austria. Din amănuntele ce am primit însă și până acum, rezultă că *democratismul* a învins pe toată linia și partidele reacționare au fost zdrobite așa zicând.

Imperiul parcă a dat ascultare cuvântului M. Sale. Se știe anume, că luându-și adio dela supușii săi din Boemia, Impăratul le recomandase pacea: să nu se mai certe pe chestii naționale cari îi despart, ci să caute terenul comun de muncă și înfrățire... Așa s'a și întâmplat: partidul așa zișilor »mari germani« este nimicit, partidul tinerilor cehi este și el zecimat, iar partidele democratice — socialiștii creștini și social-democrații — din chiar întâia zi de luptă ies tari, mai tari decât s'ar fi așteptat chiar cel mai optimist dintre dânșii.

Pentru naționalitățile din Ungaria învingerile acestea nu pot să aibă decât bune urmări. Dr. Lueger, amicul credincios al românilor, ajunge un fel de arbitru al situației; social-democrații nu vor fi nici ei pe partea actualului regim maghiar reacționar, ci s'au prăbușit bărbații și partidele politice cari au crezut să stăpânească asupra popoarelor, considerându-le pe acestea minore.

Dacă n'am avea atâta discernământ politic, încât înșine să ajungem la concluzia aceasta, este destul să cetim zierele maghiare pentru a ne da seama de situație.

Afară de organele socialiste, încolo nu este un singur ziar, care să se bucure de rezultatul alegerilor din Austria. Ori dacă se bucură, este numai pentru că invoacă re-

zultatul alegerilor drept *argument împotriva sufragiului universal*. Articolele toate, precum și diferitele comentarii, par a fi pornite din aceeași pană: ci-că un dezastru mare a dat peste Austria, nimicindu-se partidele istorice și întărindu-se partide pe cari Coroana și străinătatea nu poate conta. Deci, pentruca Ungaria să n'ajungă și ea în astfel de hal, ci să rămână — *cel puțin ea* — razăm al Coroanei și garanță față de străinătate, *sufragiul universal trebuie eliminat din programul coaliției!*

Așa glăsuesc zierele maghiare.

Ciudată mentalitate! Cum și-au închipuit adică bărbații politici maghiari o alegere sub regimul legii sufragiului universal? Să dea, ca rezultat, tot un parlament de clasă, tot partide cari luptă nu pentru dreptul și binele obștesc, ci pentru realizarea unui program îngust al feudalilor de diferite naționalități și cu diferite interese?

Dacă așa și-au închipuit, de ce în opoziție au propagat și luptat pentru sufragiul universal, de ce Andrassy a primit puterea angajându-se să realizeze votul obștesc?

Din două una: ori pentrucă altfel M. Sa nu le-ar fi dat cărna pe mână, ori că n'au înțeles importanța unei astfel de reforme... Și într'un caz și într'altul, motiv suficient pentruca să fie înlăturați dela conducere. În cazul dintâiu ei s'ar dovedi perversi, în cazul al doilea mărginiți la judecată, ceea ce îi face improprii să fie diriguitorii sorții atâtor naționalități, atâtor milioane de cetățeni...

Atitudinea asta a presei maghiare tradează intențiile guvernului kossuthist: el nu vrea să realizeze reforma la care s'a obligat și care a fost promisă în numele

M. Sale. El vrea să țină și pe mai departe milioane de suflete în neagră robie.

Un cuvânt mai mult, ca partidul naționalităților să stăruie cu putere în direcția pornită și să ceară neamănat sufragiul universal. În lupta asta, desigur, curentul pornit pe urma alegerilor din Austria, îi va fi de mare sprigin.

Ancheta presei. În ședința de ieri ministrul Günther a declarat, răspunzându-i lui Purjesz, că nu există nici un ordin la ministrul de justiție și nici la cel al internelor, care ar pretinde revisia anticipativă a ziarelor.

Ballagi pretinde 1) ridicarea nivelului presei, ca să se aplice și oameni cvalificați pe această carieră, 2) înăsprirea responsabilității și 3) o anume cvalificație pentru ziaristi.

Tarnai cere susținerea cautiunei.

Baracs pretinde înainte de reforma legii de presă clădirea celorlalte bastioane ale libertății presei, cum e spre pildă codificarea chestiei expediției postale.

Légrády află corectă constrângerea rectificării pentru apărarea cinstei particularilor.

Scrisoarea dlui dr. Istrati către dr. Chorin. Dl dr. Istrati, fostul comisar al expoziției generale din București, și fost apoi ministru de comerțiu i-a trimis drului Fr. Chorin, membru în casa magnaților, președintele comitetului pavilionului maghiar, o scrisoare de mulțumită, în care scrie între altele:

— Am convingerea, că națiunea maghiară și română au în viitor aceeaș misiune, pentrucă respectându-ne împrumutat unii pe alții, fiecare avem datorința a ne desvolta în cea mai mare măsură posibilă geniul propriu și în *înțelegere comună* vom trebui să ne dăm concursul la apărarea aceluiași interese vitale pe calea propășirii. Dee

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

CRONICA TEATRALĂ.

De Horia Petra-Petrescu.

1. »Salomea« dramă într'un act de Oscar Wilde. trad. de Z. Bârsan, »Biblioteca pentru toți« Nr. 261, 30 bani.

2. O *ședință comunală*, comedie în 2 acte, de George Stoica și

3. *Dragoste cu toane*, pastorală într'un act și în versuri, de Goethe, trad. de St. O. Iosif. 2 și 3 în »Bibl. teatrală« (Ciurcu, Brașov) 30 și 80 bani.

Săptămânile trecute au apărut trei piese teatrale două traduceri și o comedie originală.

»Salomea«, drama lui Oscar Wilde, nu o amintesc aici pentru ca să fie jucată din partea diletanților noștri. Nu numai că nu este potrivită pentru scena noastră, dar întreg spiritul, care domnește în piesă, este cu desăvârșire nepotrivit pentru scopurile noastre.

Oscar Wilde, scriitorul englez, mort în mizerie cumplită anii trecuți în Paris, el, care a fost odinioară arbiter elegantiarium al societății înalte din Anglia și care a căzut într'o singură zi în disgrafia opiniei publice din cauza purtării sale amoralitate, este la ordinea zilei acum pe toate scenele teatrelor din Viena, Berlin, Paris, ca să nu mai amintim și orașele de provincie. Cine vrea să se informeze asupra vieții acestui autor va afla un articol informativ bun în excelenta revistă ieșeană »Vieța românească«, (din anul trecut.)

Drama este scrisă într'o limbă plină de culori, înnoată așa zicând în frumuseți poetice. Cunoscuta tăere a capului sfântului Ioan Botezătorul, în urma dansului Salomeei, formează sămburele acțiunii.

Ceeace e repugnant pentru spiritul nostru — și nu suntem singurii — este senzualismul cras, care se exprimă în individualitatea Salomeei. De aceea credem, că e nimerit să nu ne prea entuziasmăm de această operă de artă bolnăvicioasă.

După cum se știe drama a servit ca libret compozitorului german Richard Strauss, care a compus o muzică hipermodernă, creând o operă reprezentativă a veacului nostru. În muzică a mers Strauss cu mult mai departe pe calea dezvoltării, decât a făcut-o chiar Wagner cu cunoscutele sale opere din ciclul nibelungilor.

La ori ce caz, în urma marilor succese din Paris și Berlin a dramei și operei, »Salomea«, e binevenită pentru unul care vrea să fie în curent cu ultima manifestare artistică.

Traducerea e făcută cu îngrijire de iubitul nostru Zaharie Bârsan.

A doua piesă e o comedie în 2 acte, scrisă pe seama poporului nostru.

»O *ședință comunală*«, așa acum se țin, vai, de multe ori în comunele noastre. E vorba să-și înfigă ghiarele Izidor Rosenberg în mijlocul populației din Proștenii de jos. Se va face o fabrică »de frânghii de ață«, pe un loc părăginit — e vorba să se învoiască comuna, înainte de toate dirigătorii satului.

La început se codesc, mai apoi se împotrivesc, cu toată hotărârea. »Nu ne trebuiesc străini!«

strigă toți cu comerciantul Nic. Țăpușă în frunte. Ședința e vie și bine prinsă. Ispas Somnea, Nistor Țăpușă, Zevedei Retevei, Marin Tânjală — nomen omen! Avem și pe Marius Zarvă, candidat de avocat, care vorbește »orășenește«, cu »imposibil, peste puțină«, »ca să zic așa«, care amintește de »infamle«, de »elogii«, de »avantaje«, de »balanță«, până când sătenii fac nește ochi mari, înțelegând toate pe dos.

Ședința se încheie cu hotărârea să nu se dea pământul dlor Șloim și Izidor Rosenberg. Dar se schimbă foaia. În crășma satului se întorc toate hotărârile pe dos. Jidanii dau beătură din belșug cui vrea să bea — în hătărul contractului. Pe căpeteniile satului îi prinde Izidor cu câteva hărțioare, chiar și Țăpușă, comerciantul, își ține gura. Se face aldămașul în toată regula, după ce jidanul schimbă vre-o câteva vorbe cu toți »reprezentanții comunali«, cari se găsesc ca prin minune în crășmă, la beătură de pomană.

Comedia se sfârșește cu o păruială generală, din care mănâncă o trântea și Rosenberg. Dar trântea cea mai mare va mânca-o satul întreg în câțiva ani din partea jidanului cu fabrica.

Subiectul e bine ales. Un alt merit este limba în care e scrisă comedia. Prea ne-am obișnuit cu o limbă pășărească în comedii pentru popor scrise de oameni cu tragere de inimă — la orice caz — dar fără multă cunoștință de carte de teatru. Sunt unele tipuri bine prinse. Pe Sava Rîdiche, servitorul din cancelaria comunală, par'că-l văd ce hohote va stârni în satele noastre. Somnea are ceva din cetățeanul turmentat — firește, numai ceva.

D-zeu ca cele două națiuni să cugete și să lucreze astfel.

Baronul Aehrenthal, precum se telegrafează din Roma, va călători în Italia la mijlocul lui Iulie, iar *Tittoni* îi va reîntoarce vizita la Viena în August.

»Germania« din Berlin (24 Aprilie) publică la loc de frunte, pe pagina primă, un extras din memorandumul episcopatului român contra proiectului Apponyi.

»Münchener Neueste Nachrichten« de Luni (29 Aprilie) are următorul articol la politica externă:

»Contribuții la politica de maghiarizare«. În parlament s-a tractează proiectul de lege referitor la regularea salariilor învățătoresți a școalelor nemaghiare. Conte Alb. Apponyi a scris un articol în ziarul berlinez »Nat. Ztg.« asupra scopului acestei legi zilele trecute. În acest articol spune, că legea este cu desăvârșire inofensivă din punct de vedere național. Să se compare însă acum cu aceste declarații, declarațiile pe cari le-a dat contele Apponyi în parlamentul țării în sprijinirea proiectului său. El a mărturisit, că »este convins, că se vor putea stârpi cu ajutorul acestei legi în vre-o câțiva ani de zile toate școlile nepatriotice. (înțelege: pe cele nemaghiare) Legea aceasta însă zice că e numai o parte din planurile sale. Dacă se va persevera în direcția aceasta, vor ajunge de sigur, ca să nu existe nici o școală nepatriotică«. (cetește: nemaghiară.) Din declarațiile acestea se înțeleg așadar scopurile acestei legi.

Pentru înăbușirea curentului așa numit »all-deutsch« din Ungaria, e plănuț să se cumpere — firește, din banii țării — gazeta »Sudungarische Reform«, o revistă care apare de mult în Timișoara, în limba germană, editată de un domn Franz Steiner, un aderent vechiu al contelui A.

În revista aceasta se inzultă deja de vreme îndelungată germanii din Ungaria și se presupun cu scopuri trădătoare în contra maghiarimei. De altfel revista n'are nici o influință.

»Tägliche Rundschau« din Berlin (10 Mai n.) scrie sub titlul »Magyarische Brunnenvergiftung«:

O telegramă, expedită după obiceiul vechiu, rău și lipsit de scrupul a biroului telegrafic de corespondență ungurească din Pesta, zice următoarele: (Se reproduc veștile despre vizita și vorbirea contelui Apponyi în Lovrin) apoi urmează:

Într-o piesă scrisă pentru popor — căci numai pentru el este scrisă comedia aceasta — nu poți pretinde calități dramatice multe. Cu toate acestea, ne pare rău, că n'a dus autorul acțiunea și mai departe. Să ne fi arătat urmările ședinței comunale anulate. Căci, de fapt, numai de aici în color este dramatic subiectul.

Ne-am fi ales, la orice caz, cu o morală — la locul ei într-o piesă pentru popor. Am fi văzut cum plătesc din greu sătenii acele litrișoare de vin și rachiul date la încheierea contractului de către jidani.

Și încă una. Există și vor exista mulți Marius Zarvă, oamenii fără căpătâi, candidați de avocați, cari cutreieră sate în serviciul evreilor și cari nau darul de a vorbi în graiul cinstit al sătenilor — pe scena noastră orășanească îi putem sbiciui cât de bine — dar credem, că nu e consult să-i prezentăm astfel pe scenă, înaintea poporului, sau dacă o facem, să-i punem față în față cu adevărații Marii Nezarvă, de cari să dea Dumnezeu să avem cât mai mulți.

Dar, pe lângă toate observațiile acestea, piesa are calități și se poate recomanda cu dragă inimă sătenilor noștri. Dl Stoica se pricepe la jocul scenic — poate prima piesă la noi scrisă mai îndemânatec din punctul acesta de vedere — și dorim cât de curând alte piese în sensul acesta.

O mică observație: Cum înțelege dl Stoica discuțiile paralele? Pentru diletanții noștri va fi

»Cine vrea să se cumințească din vorbirea aceasta de neverosimilități murdare? (»Knäuel von schleimigen Umoahrtartigkeit«). Câtă prefăcătorie se ascunde chiar și numai în aceste trei cuvinte despre »ideea de stat național maghiar« de care să se țină nemții! Se subînțelege ideea de stat a șovinismului unguresc, pentru a cărei validitate prima condiție este sugrumarea germanismului din Ungaria! Ce fel de lingăi (și mai mult Kriechtiere, animale, cari se târâie!) trebuie să au fost aceia, cari au aplaudat ca »populație germană« sugrumătorului germanismului, domnului Apponyi et consortes. Și ce obrăznicie colosală dela acești vânzători de suflete, să se dea drept »germanii din sudul Ungariei«, nici mai mult, nici mai puțin!»

Un interview.

Cu cine? — vor întrebă numai decât, și mai întâi de toate, »iubiții« cetitori. »E, asta, caracteristica oamenilor, cari se știu aiură de ideile noi și neobișnuite, a se folosi de ele însă nu — cum suntem și noi. Întrebă de cine iar nu de ce, și dacă nu-l găsec pe cel dintâi, acesta din urmă scade în interesul lor«. (Observația citată este dela interviu.)

Pentru importanța chestiei însă, publicul poate să aștepte, că este un înalt dignitar, care niciodată n'a luat parte activă la mișcările noastre politice, — totdeauna le-a privit însă cu mare interes, din depărtare.

— Ați observat ce șovăitor au cuvântat Arhierii noștri în Casa magnaților...

— Dar ce așteptăm mai mult dela ei? Situația lor este foarte dificilă, și noi le-o mai îngreunăm cu pretenziuni exagerate. Ei nu pot face ceea ce deputaților li-e ușor să facă în cameră. Ei sunt nevoiți a se restrânge la o protestare liniștită, nu cumva să se facă și Senatul scena unor furtuni ca și Camera — ceea ce ar fi, adevărat mult mai greu, însă mult mai periculos.

— Dv. nu aflați cu cale intransigența lui Inocențiu Micu Klein?

— Ce folos am avea, dacă singurii noștri reprezentanți în Senat ar fi dați afară, pe fereastră? Timpurile de astăzi s'au schimbat cu totul: urmarea ar putea fi introducerea unui sistem de numire în scaunele episcopesci, a uneltelor celor mai stricicioase. Astăzi numirile atârână cu totul dela guvern — adevărat, pe lângă toate formalitățile de liberă dispoziție, în realitate totdeauna voința guvernului se validează. Iară poporul nostru nu este pentru o politică silnică — de greve. Trebuie să ținem seamă veșnic: ne lip-

greu să priceapă cum se succedază discuțiile din actul II. scena X. Se vorbește la masa I și masa V. Deoarece ascultătorul are numai o ființă nu se poate concentra în două părți, de aceea și discuțiile dela ambele mese trebuiau îmbinate căci astfel se naște un galimatias întreg. Într'un moment dat se vorbește la o masă, într'altul la cealaltă. Altcum nu se poate. Așa a înțeles-o și dl S. Din text însă nu reiasă limpede.

Pastorală lui Goethe: *Die Laune des Verliebten* e o scenetă, după care — ce e drept — nu ne putem face de loc ideie despre talentul lui Goethe (nici nu este acesta scopul) — dar care e potrivită pentru reprezentațiile noastre. Versurile sunt traduse limpede și curgător, păstrând forma originală.

Eglea iubește pe Lamon, Amina pe Eridon. Până când iubirea între Eglea și Lamon e lipsită de ghimpele geloziei, Eridon e neîncrederea personificată. Amina are plăcere și ea să mai joace în horă (bine localizată), să mai ridă, să se veselească. Eridon nu joacă nici când, e invidios pe ceialalți și face zile amare Aminei. Întreagă sceneta este o pledoarie împotriva dragostei oarbe, care e pedepsită din partea Eglei, prietina Aminei. Morala povestii este în următoarele versuri, cari vor fi tot odată și dovadă de mlădieșia versului:

Eglea: (pg. 36.)

»De unde-ți iai tu dreptul de-a n'o lăsa să joace,

sește temperamentul pentru o rezistență activă. Suntem harnici numai pentru o rezistență pasivă.

— Va să zică, să răbdăm. Dar atunci unde vom ieși la cale cu veșnica plecare și înghițire?

— Văd că ți-se pare ciudat ceea ce am spus; ți pare așa o capitulare tăcută. Ți-se pare ca și cum nu un român ar vorbi și nu ar fi bine să o spunem asta. Dar nu-i așa. Țăria noastră este în conștiința mulțimilor, și în însaș dreptatea cauzei noastre. Asta nu e o frază goală, asta-i adevărul real. Cearcă numai: în toate retele ce ne-au ajuns, totdeauna noi am fost cei biruțiți, și totdeauna ne-am plecat — totuș nu pierim. Când a fost la noi reacție în fapte? — Mulți îmi vor zice fatalist. Zică ce vor zice, eu cred și acum că mântuirea noastră nu va veni dela noi înșine, și nu pe cale pașnică. De aceea a fost rău ales momentul intrării în activitate...

— Cele trei lipsuri: de organizație, de parale și de alegători... Dar să revenim la atitudinea Arhierilor noștri. Ce credeți, vor pleca în fața Tronului?

— Nu vor pleca și nu e bine să plece. Tot din motivele înșirate. Rezultate pozitive, e sigur nu vor dobândi, și se expun numai la represalii și eventual la o desconsiderare, care numai spre rău ne poate fi. Nu trebuie să uităm: ei sunt șefii bisericilor, și tot ce fac ei se resfrânge asupra acestora. De represalii încă mai puțin avem să ne temem: restrângerea drepturilor ce amar mai avem, văd că și fără de »vină« se săvârșește. Dar trebuie să chibzuim bine: refuzul de care cu siguranță va avea parte apelarea la Tron, va fi în dauna autorității bisericilor și șefilor ei.

— Un nesucces pentru noi e mărire și îndemn nu scădere.

— Așa e la aparență. Însă toate încercările zădarnice, de orice natură, au efectul de a deprima sufletul mulțimilor. Ar fi cu totul altceva, dacă am fi siguri măcar de audiență. Dacă episcopii noștri ar fi consilieri intimi, ca să-și poată ceară ei înșii audiența. Numai acum simțim cu adevărat lipsa unei aristocrații, cu legături la înalta Curte. Probabil, guvernul va pune carul în petrii să o zădărnicească audiența. Ba se poate întâmpla — după împrejurările de azi... mâna liberă în chestii interne — să pună în mâna Majestății Sale, un text de răspuns, cu o certare prietinoasă... Încă lui Șaguna i-a spus: »Es thut wir Leid, aber ich kann jetzt für meine lieben Rumänen gar nichts thun«. Ce așteptăm în cornul de capră în care se suflă acum?

— În rezultate pozitive nime nu are nădejde. E vorba numai să dăm expresie mulțămirei noastre în toate formele posibile. Apoi după ce toate adunările populare au cerut stăruitor plecarea la

Când știi așa de bine ce bucurie-i face? Crezi oare că o fată ce-ți dă a ei iubire, Nu poate-avea pe lume și altă mulțumire? Și setea de petreceri crezi că s'a stins îndată? Ce dragostea cuprinde o inimă de fată? Atâtea ceasuri bune, destul că ți-le 'nchină, Stă bucuros cu tine și-n lipsa ta suspină! De-aceea-i nebunie ce faci, ia sama bine: Ea poate să iubească și dansul — și pe tine! sau, mai bine, scena finală, în care se zice:

»Geloși din lumea 'ntreagă«, Cari chinuți vre-o fată, gândiți-vă la voi Întâiu, și-aveți curajul să osândiți apoi!« Goethe a scris pastorală aceasta între două

scrieri mai mari, ca un fel de recreație, ca și cum ar scrie dl Iorga — ca să fie comparația mai evidentă — notițele pentru »neamul românesc« între două volume de studii documentate, dacă îmi permiteți comparația.

»Dragostea cu toane« să figureze cât de mult în repertoriul teatrului nostru. N'avem decât să felicităm societatea pentru fond ide teatru pentru aceste 2 ultime publicații și să dorim perseverență pe calea apucată.

Din ultima piesă sunt sigur, ca se vor naște vre-o câteva ciocniri după reprezentație. Va zice dșoara curtezanului: »Vezi, vezi ce spunea chiar și Goethe... chiar și Goethe...« Și nu va fi nici rău.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cetit aceste anunțuri.

Tron, închipuiți-vă ce impresie dezastruoasă va face șovăirea Arhierilor, retragerea lor dela voința poporului. Prin asta mai mult își pot pierde autoritatea.

— De-aceia a fost rău de-a ne formula pretenziuni, și a arunca devize în public, înainte de a ne da bine seamă despre împrejurări. După ce un proiect de lege a primit odată sancțiunea prealabilă dela Suveran, este chiar neconstituțional să-i ceri schimbarea propriei voinți.

— Dar parlamentul nostru nu este cu adevărat constituțional, nu este reprezentanța adevărată a țării.

— Bine, dar atunci asta ar trebui să o decretăm chiar într'un punct de program, și să o spunem neconținut, între toate împrejurările. Până atunci, oricât de frumos a argumentat deputatul V. Goldiș în vorbirea sa, plecarea noastră la Viena, va fi explicată totdeauna, ca plecarea la împăratul. Chiar și asta — bine ai scris D-ia într'un articol — în cazul cel mai extrem numai după convocarea unei Adunări Naționale s'ar putea, și din încredințarea acesteia. Căci, ca și confesiuni, trebuie să ne supunem statului. Impotrivă numai ca un număr de cetățeni, ca popor, ne putem. Pe acest punct de vedere — al naționalității — ar fi trebuit să se pună și Arhierii în Senat.

Asta așa ca o posibilitate. Inșă în contra mergii la Tron, ar fi și motivul să nu tulburăm zilele de iubilare ce se apropie acum.

— Din punctul nostru de vedere, motivul acesta ar putea fi, din contră, îndemnător. Când ar fi să se iubeze tocmai atunci trebuie să arătăm că nu suntem fericiți.

— Părerea tinerilor gata e la o politică de silnicii. Cum vă contraziceți! Ați aveți dreptate, dacă în caz de nevoie în seamă a justelor noastre dorințe și voințe, ați putea arăta asupra mulțimilor bine disciplinate, gata la deplină manifestare a forțelor sale! Și dacă ar face-o asta toate naționalitățile, împreună. Atunci da, zic și eu. Acuma însă nu ne rămâne altceva decât să așteptăm în liniște.

— Imi dați voie să scriu la sfârșit că acestea sunt păreriile unei generații care a văzut și zile mai bune, și care e prea înaintată în cultură sufletească, pentru epoca noastră brutală?

— Scrie ce vezi scrie, dar scrie-ți și păreriile D-tale, ca pe ale încorigibilei generații tinere.

S. C. D.

Societatea pentru profilaxia tuberculozei

Zilele trecute a avut loc în amfiteatrul secției dlui prof. Petrini, la spitalul Colțea, (București) întrunirea generală anuală a societății.

Au asistat la ședință:

D-nii D. Sturdza, prim-ministru, prof. Petrini-Galați, prof. I. Cantacuzino, prof. N. Tomescu, prof. Minovici, I. St. Furtuna, inspector general al serviciului sanitar, prof. Proca, dr. Kaminski, dr. Oprescu, dr. Gerota, dr. Slăineanu, d-ra dr. Alexandrescu, dr. Athanasie, dr. Besnea, dr. Nicolau, dr. Irimescu, doctorul I. Ștefănescu, dr. Dudmi, dr. Duma, dr. Sylva, dr. Garacossi, dr. Davidescu, dr. Minovici, Pandulescu, N. T. Ionescu, șeful statisticii direcției sanitare, dr. Stăiculescu, dr. Zigara și alții.

Di președinte profesor Petrini-Galați, face o importantă expunere de mersul serviciului și de greutățile mari întâmpinate și pune în evidență sacrificiile făcute de către d-nii medici membri ai societății cari caută gratuit bolnavii societății. Cu acest prilej, d-sa face cunoscut teoriile căilor de infecțiune ale tuberculozei. Arată cum înainte se credea că aproape singura cale de infecțiune, pentru tineri și adulți este calea respiratorie; Calmette cu deosebire a înzistat mult cu dovezile că infecțiunea chiar pulmonară se face numai pe cale digestivă. Experiențe numeroase întreprinse au pus în evidență însă că pe calea respiratorie infecțiunea este și mai frecventă și cere și mai puțini bacili tuberculoși; în bolnavirile pe cale digestivă nu sunt excluse.

Această chestiune capitală, de care depinde și caracterul acțiunii profilactice, va fi adusă în discuție la congresul internațional al tuberculozei care se va ține la Viena în luna Sept. 1907.

D-sa se plânge de indiferența autorităților și a inițiativei private pentru tuberculoșii săraci și pentru copiii sănătoși ai bolnavilor tuberculoși. Speră

înșă că această operă mare a societății, va izbuti în fine să facă ceea ce asemenea societăți similare din străinătate au putut să facă.

Di dr. Irimescu. În calitate de medic al sanatorului societății clădit la Filaret, citește o importantă dare de seamă științifică despre activitatea sanatorului. Deși au fost mulți bolnavi aduși în stare înaintată, totuși mortalitatea nu a fost decât 11 la sută. Mulți bolnavi ieșiți din spital în stare bună, și-au menținut aceeași stare cu toată munca lor și reaua igienă în care trăiesc. D-sa crede însă indispensabil ca asemenea bolnavi să fie puși sub control sanitar.

Medicamente s'au întrebuințat cât mai puține și numai în cazuri urgente: contra temperaturilor emoptizilor etc. Cura a constat mai numai în regim alimentar, igienic. După d-sa rolul sanatorului este dublu: pe deoparte asigură vindecarea tuberculoșilor, pe de altă parte educațiunea bolnavilor căci, chiar după ieșire, ei rămân cu anumite obiceiuri de pază pentru ei și pentru cei cu cari convețuesc.

Di dr. Grațoschi, casierul societății, face darea de seamă asupra dispensarilor la cari s'au prezentat 616 bolnavi, cu 3000 de consultațiuni și mersul bănesc al societății.

D. prim-ministru Sturza, arată impresiunea ce i-au făcut dările de seamă și constată că imense foloase au adus societății românești silința asociațiunii. Cu sumele ce s'au cheltuit s'au salvat dela moarte atâția oameni, dar dacă s'ar fi cheltuit numai cinci milioane în folosul acțiunii dv. s'ar fi scăpat viața a 10.000 de oameni. Noi încă suntem risipitori cheltuim pe palate și nu în direcții folositoare.

Pentru palatul poștelor am cheltuit 3 milioane, și am făcut o absurditate arhitecturală, căci este lipsit de esetică și o absurditate postală, pentru că nu este încăpător. München a cheltuit 3 milioane jumătate și a făcut o frumusețe de clădire utilă. Münchenul bogat are 600. locuitori, Bucureștiul sărac, are 300.000. Și așa facem în toate administrațiile, așa tacem și cu luptele noastre proprii, fiind că ne lipsește cunoștința și bunul simț, pentru că suferim de tuberculoză morală. Duceți-vă la Controceni și vedeți podul de împrejmuire al grădinei zoologice, făcut toamna trecută, și-l veți vedea ruinat. Nu este revoltător să vezi atâta lipsă de conștiență.

Suntem nărăviți, risipitori și dv. care veniți mai des în contact cu lumea, aveți și sarcina de a însănătoși mentalitatea românească, nu numai tuberculoză. Urmează munca spornică societății.

În comisia de verificare a secțiunii se aleg dl I. St. Furtună, prof. dr. Proca și dr. Nicolau.

Di prof. Minovici care să se convoace comitetul cât mai curînd pentru a discuta asupra mijloacelor materiale cari să ajute activitatea societății.

Din străinătate.

Lucrările pentru reconstruirea turnului San Marc din Veneția, după o întrerupere de zece luni au fost reluate.

O nouă comisiune de experți a verificat planurile reconstruirii, cari dăduseră loc la discuții, și le-a aprobat în total.

După ultima statistică făcută la 31 Decembrie 1906, orașul Petersburg are o populație de 1.451.704 locuitori, între cari 787.884 bărbați și 663.820 femei.

Din România.

Demisii. D-nii C. Alimănișteanu, pref. de Ilfov, C. Stere, prefect de Iași, Radovici, prefect de Vaslui, și Cociaș, prefect la Brăila și-au dat demisiunile pentru a candida la alegeri.

Expoziție. În zilele de 7 și 8 Mai a. c. va avea loc în palatul administrației domeniilor Coroanei congresul Corpului silvic, sub președinția dlui Ioan Kalinderu, președintele societății »Progresul Silvic«.

În vederea acestui congres, ministerul domeniilor va acorda din oficiu concedii de 5 zile tuturor silvicultorilor din serviciul Statului, iar di-

recția C. F. R. a făcut o reducere de 50 la sută pe toate liniile sale, pentru membrii congresului.

Patriarhul și România. S'a remarcat foarte mult la Constantinopol faptul că în ziua întâie de Paști, cu ocazia rugăciunii pentru Suveranii ortodoksi, Patriarhul a pomenit ca de obicei, și pe Regele României, principele de coroană și familia regală.

În ziua de Paști anul trecut, patriarhul a omis să facă aceasta ceea ce a produs o urâtă impresiune în România.

Situația guvernului francez.

E interesant de examinat atitudinea actualului ministru-președinte față de majoritatea camerei. Faptul de căpetenie e îndepărtarea, desfacerea ministerului de socialiștii revoluționari și ca urmare despărțirea acestei grupări socialiste de alianța partidelor republicane, care sub regimul Waldeck-Rousseau și Combes a apărut ca »bloc« republican. Socialiștii independenți, neunificați, aproape egal în număr ca și cei unificați, susțin însă călduros guvernul. Blocul de ordină nu mai există. El era atunci rezultatul unei necesități și necesitatea aceasta a dispărut acum. Când a venit la guvern Waldeck-Rousseau, el a găsit armata într'o formă revoluționară, tribunalele prada rădăcirilor și falsificărilor intenționate, strada în plină revoltă printr'o agitație plătită, artificială.

Waldeck-Rousseau trebuia să restabilească ordinea în armată, în justiție, în stradă, trebuia să salveze republica.

Deoarece turburările n'au fost de natură socialistă iar amenințarea republicei nu provenea din partea socialiștilor, ci din partea clericilor, socialiștii din cameră erau decizi să sprijine pe Waldeck-Rousseau în opera sa de mântuire, la care a luat parte și socialistul Millerand.

Jaurés, pentru a îndepărta orice primejdie pentru »bloc« a luptat pentru Millerand. Dar în partidul socialist Guesde prinse să aibă o înrăurire hotărâtoare, și după câteva congrese partidul s'a unificat. Prin aceasta însă, alte numeroase elemente de valoare au ieșit din partid și a avut loc atunci despărțirea socialiștilor unificați de cei independenți.

Clemenceau și socialiștii,

Socialiștii unificați sunt revoluționarii, ortodocșii, cari sunt oare cum religios organizați. Impotriva religiunii socialiștilor care n'are nici un Dzeu, Clemenceau s'a ridicat, întocmai cum s'a ridicat împotriva religiunii Dzeului.

Odată cu creșterea influenței lui Clemenceau importanța socialiștilor slăbea. Sub Combes, cu toate că nu se afla în cabinet un ministru socialist, — socialiștii revoluționari au sprijinit ministerul ca să se realizeze separațiunea bisericii de stat.

Pentru acelaș motiv, socialiștii n'au dus războiul contra ministerului Rouvier.

Lupta de organizare a salariaților.

Azi, după ce s'a realizat despărțirea bisericii de stat, socialiștii revoluționari se întorc la agitația lor stabilită. Ei continuă lupta împotriva societății. Nici un minister nu putea să privească cu nepăsare lupta aceasta.

Ministerul Clemenceau s'a ridicat cu hotărâre împotriva socialiștilor, când a văzut că ei urmează cu îndărătnicie agitația lor pentru greve și sabotaj, acțiunea lor contra armatei și propaganda lor printre funcționarii statului pentru ideile socialiste. Câmpul de agitație principal e »Confederațiunea generală a muncii«. De aici s'a început mișcarea onorării statului în organizație sindicală. Factorii postali și telegrafici, mici funcționari dela poștă și apoi institutorii să aibă dreptul de a sindica și de a declara greve. Ministerul Clemenceau s'a împotrivit aprig la sindicarea funcționarilor, cari au a îndeplini acte publice.

Impotrivirea guvernului, a mărit mai mult agitația. Confederațiunea generală a muncii a organizat ultimele greve și a îndemnat pe învățători să înceapă lupta pentru cucerirea dreptului sindical.

Guvernul a ținut să arate că nu se teme de nimic. A concediat pe învățătorul Negre, conducătorul acelor care aspiră la sindicalizare, a exclus pe mai mulți funcționari dela poștă, a ordonat

să se aresteze pe conducătorii confederației muncel, acuzați pentru ațâțare la revoltă și da judecării pe autorii afișelor antimilitariste.

Toate măsurile astea au îndârjit pe socialiști. Astăzi ministrul Clemenceau e dușmanul lor de moarte. Din acest minister fac parte și doi socialiști: Briand care se desemnează ca cel mai destoinic bărbat de stat al Franței și Viviani. Dar acești socialiști nu-s unificați și de aceea nu-s recunoscuți ca adevărați reprezentanți ai socialiștilor revoluționari.

Primul ministru Clemenceau a și pregătit un proiect de lege contra sindicalisării funcționarilor statului și a învățătorilor. Viviani și Briand s'au ridicat contra acestui proiect, pe care Jaurés l'a amenințat cu obstrucțiunea cea mai aprigă.

În consiliul de miniștri de Vineri seara, Clemenceau s'a decis să renunțe la depunerea în Cameră a unui asemenea proiect. Ministrul speră că va izbuti fără această măsură pe cale legală, să pună capăt agitațiunii ce domnește printre funcționarii statului.

Construcția socialistă.

E de prevăzut că în primele ședințe ale Camerei franceze, tactica socialiștilor va fi interpellarea continuă a ministerului.

Desbaterile vor limpezi situația. Socialiștii revoluționari se vor izola cu desăvârșire de »bloc«. Antimilitariștii s'au pronunțat chiar împotriva republicei, iar conducătorul lor a scos strigătul »Jos cu republica«. Antimilitariștii amenință, că în viitor, când republica va fi din nou în pericol, nu-și vor încorda energiile pentru mântuirea ei.

Partidele republicane recunosc ca primejdioasă pentru alcătuirea socială actuală, agitația socialiștilor și a antimilitariștilor și se vor solidariza cu și mai mare dragoste de minister. Lupta lui Clemenceau împotriva socialiștilor va fi susținută de toate grupările republican-radicală.

Se afirmă că în chestiunea aceasta, ministerul va ieși încă întărit din luptă. Dar de aici nu reiese că existența ministerului Clemenceau e asigurată.

Un nou minister ?

O altă chestiune de mare însemnătate, e rescumpărarea drumului de fier de vest, proiect votat de Cameră nu de mult în Senat însă același proiect întâmpină mari greutăți și comisiunea din Senat a găsit ca necesară amânarea votării acestui proiect.

Ministerul a hotărât de aceea să puie la Senat chestiunea de încredere a cabinetului. Dacă Senatul va cerca să respingă proiectul de lege, atunci ministerul se va retrage și se va zice că a căzut frumos. Oare va fi dispus Senatul să provoace o asemenea criză pentru Franța? Chiar chestiunea succesiunii lui Clemenceau aduce cu sine mari preocupări. Nu-i altul decât Sarrien care a fost precedesorul lui Clemenceau.

Uniformitatea unui cabinet Sarrien, ar trebui să înspăimânte pe toți republicanii. Va fi oare cu putință ca un atare minister să rezolve atâtea mari probleme sociale, cari au fost puse în vileag în urma ultimelor alegeri legislative?

Elemente radicale au teamă de un regim moderat, fără o pronunțată culoare politică, iar grupările cele mai moderate se tem de un minister și mai radical decât cel actual. Cei din urmă au cel mai mare interes ca »blocul« republican cu socialiștii să nu se mai restabilească. Dacă dl Emil Combes ar lua iară frânele guvernului, atunci socialiștii revoluționari cari actualmente sunt în afară de majoritate ar avea iar un rol covârșitor în sinul majorității.

Sinodul eparhial dela Arad.

Ședința V.

Ședința se deschide la oarele 9^{1/2}

Presidează I. S. Sa Episcopul I. I. Papp. Notar general M. Leucuța, notari: cari însemnează numele vorbitorilor d-nii dr. A. Grozda și Al. Munteanu.

Notarul dr. A. Grozda cetește protocolul ședinței III, care se rectifică după câteva observări ale dlor dr. Ciuhandu, dr. N. Oprean, P. S. Sa Episcopul și P. C. Sa protosincelul R. Ciorogariu.

Al. Munteanu cetește protocolul ședinței IV. Se verifică.

V. Goldiș își motivează pe larg și pe temeuri istorice și statistice propunerea sa pentru **stabilirea alcoolismului**, boala aceasta grozavă care bântue societatea modernă.

Iată propunerea :

Considerând, că păcatul alcoolismului este unul dintre relele cele mai mari, de cari sufer — între celelalte popoare ale țării — și mulți credincioși de ai bisericii noastre ;

Considerând, că între mijloacele, prin cari s'ar putea reduce această plagă a societății omenești, este în primul rând lipsirea ocaziunii de a-și putea petrece timpul de repaos în birturi, iar apoi luminarea poporului asupra efectelor dezastruoase a acestui viciu :

Sinodul eparhial îndrumă Consistorul din Arad, ca :

1) în numele sinodului eparhial să adreseze o reprezentațiune dietei și Guvernului țării, în care să ceară dispozițiuni pentru închiderea birturilor în fiecare săptămână de Sâmbătă sara până Luni dimineața ;

2) Consistoarele din Arad și Oradea-Mare să dispună cu toată rigoarea, ca la timp potrivit în decursul iernii anului 1907/8 fiecare preot și fiecare învățător să țină poporului din comuna sa câte o prelegere publică despre urmările funeste ale beției, folosind ca mijloace de instrucțiune tablourile întocmite anume pentru scopul indicat. Consistoriul va îngriji, ca acestea tablouri să le procure după posibilitate fiecare comună bisericască, iar preoților și învățătorilor le va ridica izvoarele, unde vor putea să afle materialul și deslușirile de lipsă pentru prelegerile lor.

Despre efectuarea acestui conclud și despre rezultatul pașilor încercați în scopul indicat Consistoarele vor face sinodului raport în proxima sesiune.

Se declară de urgentă și se primește fără discuție, unanim.

Iuliu Groșorean citește raportul consistorului aradan (ca senat școlar).

Raportul se ia la cunoștință.

Comisia propune :

1. Înființarea unui post de referent ajutător, care să inspecteze și școlile ;

(după explicările date de președintele comisiei, R. Ciorogariu, și după ce mai vorbește și dr. N. Oncu, care ar dori inspector și peste teritoriul consistorului orădan, — se primește).

școalele de repetiție să le combine cu cele economice ;

disciplinarea celor ce nu-și fac datoria ; să se facă, la institutul ped. teol. cele două sale (de gimnastică și desen) ;

să se institue, în fiecare protopopiat, o comisie, în care să fie și protopopul, pentru ca în înțelegere cu susținătorii școlilor să lucreze pentru a se crea un fond cultural bisericesc și să îndemne comunele a mări leafa învățătorilor, cum a contemplat congresul național bisericesc din 1906.

Celelalte puncte se primesc fără discuție.

Asupra propunerii din urmă iau cuvântul :

P. Rotariu află că propunerea asta e bună, crede însă că ar fi mai practic să fie dată spre studiere consistorului, care la anul —

după ce va fi debătut asupra ei — să vină cu o propunere pe care să știm cum se poate realiza.

Dr. N. Oncu aduce elogiul lui E. Ungureanu, care a sulevat ideia străngerii unui fond. Crede însă că aici ar trebui să procedăm unitar, cu celelalte diecese, să știm cum și cât susținem dintre școli. De aceea chestia trebuie studiată și în amănunte. Poporul nostru aduce jertfe imense pentru școală și nu mai poate să presteze și alte sute de mii anual ce se vor cere conform legii noi. Aderă la propunerea dlui P. Rotariu.

Dr. N. Opreanu de asemeni primește această propunere.

P. S. Sa Episcopul inclină pentru propunerea dlui Rotariu.

Se primește propunerea dlui Rotariu, la care a aderat și comisia școlară.

Referentul I. Groșoreanu continuă a refera asupra celorlalte chestii. Propune ca ven. consistor să îndeplinească definitiv posturile ocupate provizor la seminar.

Se primește.

Tot așa se primește și propunerea să se ia măsuri pentru școala de fete din Arad să i-se de caracter public.

Discuție se face numai în jurul propunerii regulării administrației și conducerii internatului dela Beiuș. Vorbesc anume, ca președinte al comisiei, R. Ciorogariu, care dă deslușiri. Comisia propune ca internatul să treacă și în cele materiale consistorului din Oradea, dar consistorului aradan să-i se restituie investiriile ce a făcut.

P. Rotariu primește propunerea, după mai multe deslușiri date din partea prezidiului.

V. Mangra dă de asemeni deslușiri, arătând că propunerea de mai sus este o urmare a intervenției guvernului, care s'a interesat de afacerile internatului, întrebând cine este stăpânul, administratorul și controlorul vieții internatului. E firesc ca totul s'ajungă în mâinile consistorului pe teritoriul căruia este internatul. În interesul disciplinei și înfloririi internatului, e bine să se primească propunerea de mai sus.

N. Zigre nu primește partea a doua a propunerii.

Dr. N. Oncu stăruie pentru clarificarea deplină a chestiei acesteia, care e de mare importanță.

Dr. G. Popa tot în numele comisiei școlare, citește raportul consistorului orădan.

După ce se constată din raport — că acel consistor nu exhaurează întreg materialul ce are la dispoziție, ci secretarul și referentul școlar trimite rapoarte incomplete, referentul propune ca ven. Sinod să îndrume consistorul din Oradea-Mare a nu mai produce astfel de anomalii ; îndeosebi în ce privește partea statistică a rapoartelor, se îndatorește să se conformeze concludului congresual, precum se îndatorează același consistor ca despre starea culturală să prezinte raport amănunțit și documentat. Se primește.

N. Zigre raportează în numele comisiei organizatoare.

Situația Franței în urma acordului său cu Japonia.

Acordul franco-englez încheiat în Septembrie 1905, cu privire la Egipt și Maroc purta în sine, în stare de germene, actualul acord franco-japonez, pe care timpul și împrejurările l-au scos în cercul actualității, spre marea consternare a politice germane.

Punând în paralel aceste acorduri politice, cel nou se poate considera ca răsbunarea celui vechi.

În adevăr, nemai pomenita umilire, la care au fost supuse Anglia și Franța ca să supună revizuirii unui congres internațional acordul dintre ele cu privire la Maroc, lucru ce s'a și făcut la Algeiras, întocmai ca și cum ele ar fi State de mână a doua, nu putea să rămână fără un răspuns la adresa Germaniei.

Deja la Algeiras, Germania a început să se vadă izolată, rămânând numai cu »secundanta« Austro-Ungarie; și fusese un moment ca s'o peară și pe aceasta pentru expresiunea nepotrivită de care s'a servit împăratul Wilhelm II în telegrama sa către contele Goluchowski.

Era și drept ca să nu convină imperiului habsburgic rolul de »secundant« al Germaniei.

Dar norul a fost subțire și din partea Austro-Ungariei, repede i-s'a inseninat Germaniei.

Nu tot așa a fost însă și din partea Angliei. D'acolo norii se ngrămădesc mereu și-i întunecă orizontul Germaniei tot mai amenințător.

Cât de adânc trebuie să fie resentimentul regelui Eduard al VII și al republicii franceze pentru Furcile caudine înaintea cărora numai de formă au trebuit să se prezinte la Algeiras, se vede din prodigioasă activitate diplomatică a Suveranului englez, atât cu vizitele ce le-a primit la Londra cât și cu vizitele ce a făcut rând pe rând puterilor mediterane.

Pe unde a trecut a strâns tot mai mult verigile unui lanț de izolare în jurul Germaniei, așa în cât acum Wilhelm II a ajuns să rămână în Europa numai cu »secundantul« său, ceea ce e cam slabă mângâiere, mai ales că încercuirea Germaniei se întinde acum din Europa și în Asia.

Se explică deci foarte lesne groaza cu care privește acumă Buiow în jurul politicii sale, rămasă steapă. Se înțelege că în fața enormității pericolului ce-i amenință pe germani, dânsii să nici nu vrea să creadă în realitatea știrii că Franța a putut încheia cu Japonia un acord pentru garantarea coloniilor sale asiatice în statu quo! Din nenorocire pentru Germania, lucrul e real.

Ziarele franceze, cele engleze și guvernul japonez l'au confirmat. Prințul Fushimi — reprezentantul împăratului Japoniei a semnat la Paris acordul și faptul e deci împlinit.

D'aici înainte Franța care pe timpul războiului mandurian era amenințată în coloniile sale asiatice de către japonezi, din cauză că făcuse floței ruse — când ea ajunse la Madagascar — oare cari înlesniri n'permise de legea neutralității, — iat'o acumă cu posesiunile sale din Asia orientală garantate de orice surprindere.

»Ce colosală importanță are acordul franco-japonez, scrie »Berliner Tageblatt«, nici nu mai trebuie relevat. Când s'a făcut l'entente (acordul franco-englez din 1905, diplomația germană trebuie să fi înțeles ce urmări va avea pentru consolidarea situației Franței nu numai în Europa, ci și pe continentul asiatic. De mare folos le-a fost francezilor amiciția Angliei pentru ei mai întâiu, pentrucă Anglia lasă pe fiecare an în Franța un miliard, al doilea pentrucă a făcut pe Franța să profite de alianța sa cu Japonia.

»E inculpabil avantajul ce rezultă d'aici pentru Republica franceză, căci o scapă de o mare grijă, aceea de a nu-și mai ști amenințate coloniile ei asiatice«.

Și mai departe:

»Dar dacă Franța câștigă atâtea avantaje din acordul său cu Japonia, nu vedem ce poate câștiga Japonia din acordul ei cu Franța«, zice mai departe sus menita foaie berlineză.

Apoi exclamă:

»Ce fositoare e prietenia Angliei!«

Și aceasta e forte adevărat. Ea se vede cât de bună este, din contra probă, cât de penibilă este pentru nepotul că s'a certat cu unchiul.

Libertatea religioasă și renașterea eclesiastică.

De dr. U. T. Mihaiu.

(Urmare).

Nu indignațiunea ori pasiunea e chemată a face legile în materie de credință, ci reflecșiunea și moderațiunea. Guvernele ce nu separă spiritul politic de cel religios, crezând că acești doi factori sunt inseparabili pentru unitatea statului, trebuie să se refugizeze într'un timp de individualism extrem ca al nostru la măsuri legislative, nevrednice a intra în cartea »Adunării Naționale« (1879) numai în codul lui Draccon. Orice politică ce cochetează după culise cu biserica, e papistă și medievală, ea nu mai este modernă și inteligentă. Noi voim cu Waldek-Rousseau: »ca biserica să rămână deschisă, dar deschisă credinței, nu politicei.«

Confuziunea puterii spirituale și temporale e azi un simptom politic reacționar, antiprogresist, primitiv. Guvernele ce încearcă a exercita asupra bisericii o înrurire politică preponderantă, ne amintesc despotismul medieval, rolul Khalifilor arabi și a Sultanilor otomani. Separațiunea morală între stat și biserică e azi în tot accidentul un fapt împlinit. Uniunea intimă și internă între stat și biserică nu mai există. Concordaturile regulează afacerile externe. Solidaritatea între legea civilă și legea canonică s'a disolvat. Progresul nu a mers spre unitatea politico-religioasă, ci spre diviziunea și subdiviziunea infinită a ideilor și nevoilor intelectuale și morale.

Azi nu mai există o singură biserică și un stat, ci mai multe biserici în sinul statului, și chiar în aceste biserici sunt mai multe secte, tendințe și convicțiuni.

Există încă multe rele din trecut, căci și statul și biserică urmează țante, care iasă din sfera funcțiunii lor, statul vrea să se amestece în religie, clerul în politică. Biserica nu se mulțumește cu libertatea simplă, ea e gingășită, ea cere domnie, caută preponderanță politică, pretinde ca spiritul ei să pătrundă viața statului etc. Biserica înțelege sub libertate, permisiunea de a-și etabla stăpânirea ei proprie, dar aceasta nu mai este libertatea, aceasta e proselitism ori ostracismul moral după un fazon absolutist. Un progres epocal în privința asta, a făcut Franța prin declarația separării Republicii de biserică în 11 Dec. 1906!

4. Renașterea clerului.

În legătură cu libertatea religioasă stă renașterea bisericească. După revoluțiunea engleză din 1688, a cărei motive sunt în

primul loc religioase, se deschide era individualismului material. Pasiunile religioase se ofilesc, se deslănțue pasiunile mercantile. Biserica e atinsă de marele curent economic și încearcă să se acomodeze condițiilor în schimbate a vieții. Din Oxford se pornește o mișcare energică contra inerției clerului, care vrea să substituie tradițiunile a trecutului prin o teologie mai rațională.

Reprezentantul celebru al acestui curent renăscător este Wesley (1703—1791) fondatorul unui mare corp eclesiastic, care număra la moartea lui mai multe mii de membrii.

Acțiunea nouă trezește clerul în letargia lungă, acel cler, care sub regimul lui Walpole era »cel mai leneș și inert din lume«.

Se naște o filantropie și ardore morală nouă, societatea primește o animare etică sănătoasă. Renașterea asta bisericească, consistă mai ales în extinderea activității preoților asupra vieții sociale și morale a claselor inferioare. Se diminuează ignoranța, se remediază greșelile, se reduc suferințele fizice și se împiedecă degradațiunea inumană a celor săraci și desmoșteniți. Se fondează școli de Duminecă unde se discută mizeria și neajunsurile poporului sărac și rămas în cultură înapoi. În urmă se ridică case de binefaceri, spitale, asiluri, se întemeiază tovărășii. Impulsiunea creștinească și generoasă cuprinde toate branșele vieții de jos. Clerul trebuie să se smulgă din nepăsarea tradițională și să intervie direct pentru ajutorul claselor inferioare a căror decadență și sărăcie era parțial pricinuită prin ținuta lui idiferentă.

Starea materială rea și molipsirea socială a straturilor de jos avea cauzele ei în dejenerarea bisericii și în neglijarea misiunii ei adevărate. De aceea a zis Walpole, că religia e o noțiune metafizică dar are o influință fizică asupra oamenilor.

La începutul secolului XIX pornește tot din Oxford un nou curent social și creștinesc, în fruntea căruia sta Lord Beaconsfield. Scopul lui este: combaterea materialismului brutal și excesiv a filozofului utilitar Bentham. În romanul politic »Tancred« rezolvează Beaconsfield proplema religiei și materialismului modern în mod genial. Autorul vrea să reinvie Europa descompusă, care nu mai are credință nici în Dumnezeu, nici în suverani, nici în oameni, el aduce în timpul nostru, cu moravuri deșirate, evlavie teocrată și fidelitate frățească. Disraeli vrea să înlocuiască bancnotele și bambacul prin credință și justiție creștinească. Materialul îl află la popoarele deșerturilor și munților, la Eufraț, la poporul lui Moise și Mohamet, care a rămas până azi în o simplitate rustică, cu virtuți bărbătești.

După Disraeli e o instituțiune politică numai o mașină. Forța motorică e caracterul național. Sufletul național englez, zice Disraeli, a pierit, asupra lui trebuie să se exerciteze o influință nouă. Dar cum?

Înainte de dejun,
dacă beai un jumătate de pocal
de apă amară

Igmándi

alui Schmidthauer,

stomacul neregulat îl aduce
în ordinea în decurs de 2-3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbenare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară.

Societatea modernă — după 1789 — a fost reconstituită pe bază pur națională, materială și utilitară. Dar puterea rezonului e limitată, rezultatele mari care demarcă etapele progresului, nu au motivele lor în rezonul rece al omului, ci în pasiunile lui arzătoare. »Mijlocul cel mai sigur de-a ridica caracterul unui popor, e apelarea către afecțiunile lui«, afirmă Disraeli.

Acest mare politician vede societatea prin materialismul dominant degradată și desagregată, el vrea să aprindă în inimile ei flacăra sentimentelor vechi, simpatiile sociale, dragostea între clase, religia. După el e avansarea economică a Angliei fără exemplu în analele lumii, dar avansarea în civilizațiunea morală, nu a fost proporțională pe care o poate da numai biserica și școala. »Omul e făcut pentru a asculta și a adora.« Adeca, legile nu au nici o valoare, și o viață socială pacifică e imposibilă, fără o adorațiune înaltă și divină, care nu o poate da știința, numai religia. De aceea e reformarea și reînstituirea bisericii o condițiune fundamentală a prosperării poporului.

Curentul acesta eclesiastic, social, sentimental, la care s'a atașat și Ruskin și Carlyle, nu a produs direct rezultate morale mari, dar a învățat totuși conștiința și a îmbărbătat speranțele claselor de jos năcăjite. Indirect au dat gheș la politica socială, care deschide la 1832 era reformelor sociale în Anglia, de unde trece și pe continent. Mișcarea renăscătoare religioasă a escitat și sentimentul tovarășilor și a reuniunilor, care devin tot mai intensive și populare.

Se arată din nou, că societatea nu este o colecțiune de atome, ci un corp de membrii. Lângă curentul material curge curentul ideal, care pune ponderitatea pe elanul inimei, pe conștiință, pe generosități, moderând egoismul și potolind învrășbirea intereselor personale. Dela raportul armonic între aceste două curente depinde toată fericirea și prosperarea unui popor.

5. Biserica românească.

Despotismul politic și religios a cauzat și în Ardeal lupte mari. La 1638 se decid românii din motive sociale și politice a trece la biserica statului. Aceasta e revoluțiunea noastră religioasă. După multe desbateri în camera din 1744 se decide, că constituțiunea unei națiuni a patra e imposibilă, ea ar răsturna sistemul politic ardelenesc. Lupta pentru libertatea religioasă continuă. Inocențiu Clain, Moga, Bob, Grigorie Maior, Șaguna, toți formează elita unei clase eclesiastice conducătoare fără care ar fi fost poporul pierdut, fiind aristocrația română, »nobilis valahi« de prin secolul XIV trecută la religia și naționalitatea maghiară. Mormintele acestori mari bărbați patrioți, politici, martiri, formează altarele libertăților noastre, nu numai religioase, dar și politice. Rolul clerului în trecutul nostru a fost mare, biserica forma în zilele cele mai triste asilul tradițiilor, moravurilor, a limbei și a credinței. În lipsa unei clase nobile proprii, ținea preoțimea frâul destinului poporului în mână, cârmuindu-l din întunerecul și suferințele secolilor de iobăgie la limanul prezentului liber și luminos.

Dar rassa marilor episcopi și metropoliți, cari au arătat, că chiar în vremile de sclavagiu nu am fost servi nici de cugete, nici

de inimă, s'a stâns. Conducătorii prezenți nu mai au asemănare cu străbunii, ei par niște epigoni degradați, cari au întunecat lustrul și slava faptelor nemuritoare din istorie. În loc de a ne înălța, unii și regeneră prin studiul și cultul vremilor epocale, dezvoltăm un spirit de sofistică și aroganță, prin care ne-am divizat, sfâșiat și slăbit. În viața noastră nu mai vibrează virtuțile simple și adorabile a muncii, a sacrificiului, a vigilenței și frugalității, am devenit vanițiși, egoiști, inconștienți. Generația de acum pare un vehicul slab, care a întrerupt comunicația cu trecutul impunător.

Unde vom afla o scăpare? Să scoborim la generațiile glorioase din trecut. Acolo aflăm exemple de virtuți superioare, pilde mari, vrednice a fi practice și în prezent. Respectând lumea strămoșească ne respectăm și pe noi. Fără un sistem țepăn, legat în penetele tradițiunii și a datinelor neamului erupe în toate rangurile sociale un spirit insolent și fluturatic, valorile inteligenței și a moralei încep să se confunde bunăvoința cu imbecilitatea, cinstea cu șarlatanismul, datorința cu vicieșugul.

(Va urma).

De lângă cetatea lui Gelu.

Motto:
Unii prin cuvinte dulci, samănă
mereu tot sfinți. Dar culeg tot
pui de drac prin faptele ce le fac!

Aceste cuvinte mi-au venit să le pun pe hârtie și să le trimit la preșuita noastră »Tribuna« spre publicare, când am cetit coresp. din Cluj apărută în bătrâna noastră »Gazeta Transilvaniei« din Brașov Nr. 89, unde după ce corespondentul descrie soarta studenților universitari, perzucutarea lor, punerea pietrei fundamentale la școala cea nouă română gr. cat. ce se va edifica cu banii fondului școlii române interprofesionale amintite, și de inscripțiunea cea frumoasă depusă în piatra fundamentală în care figurează 3 nume pe lângă numele Excelenței Sale Dlui mitropolit din Blaj: a curatorului primar dl Ioan Nestor de Dernior și a protopopului Ilie și a prietinelui său Amos, căci numai acești 2 merită să fie eternizați sub pământ »în lupta cea cumplită pentru limbă și lege«. Sărmanul Mureșan bătrânul învățător care 40 de ani a luptat pentru acest scump tesaur și succesul său care ține sufletul în școala română pentru 700 coroane plată anuală, căci 100 coroane îi subtrase prin părintele Ilie — nici atâta nu a binemeritat ca să le îngroape și numele în piatra fundamentală lângă a avocatului Amos și a părintelui Ilie căzuți ca musca în lapte în fruntea edificării acestei școale. Nu se supere însă, căci de multe ori numele acelor oameni ce nu le pun în pământ Dumnezeu le inscrie în ceruri și aceasta mai mult plătește. Daună că părintele Ilie nu a pus în scripta fundamentală și cele 2 telegrame trimise la »Nap« pentru ca să fie eternizate și sub pământ ca pe pământ. Să fiu scuzat pentru această mică observare. Trec acum la adevăratul scop al acestei corespondențe.

În »Gazeta« se face imputare corespondentului de lângă cetatea lui Gelu, pentru că nu se ocupă și cu cestia deputatului Irsai, ales într'un cerc aproape românesc, căci ținuta lui este foarte dușmană nouă românilor. Am vorbit cu dl »Someșianul« și zice că nu-l cunoaște pe dl deputat Irsai, numai din auzite și spunându-i că eu îl cunosc din văzute, ba odată l-am și auzit vorbind poporului românesc într'o românească populară neeseptionabilă, m'a rugat să-mi spun părerea mea asupra alegerei de deputat în cercul Gileului în persoana preotului reformat Irsai, căci aceea este și părerea dânsului acum după ce știe starea lucrului. Iată-mi părerea. Rău au făcut românii din cercul Gileului, că au ales un străin de limbă deputat în cercul lor, puteau să aleagă d. ex. pe părintele Ilie al cărui protopiat mai tot e în cercul lileui ori pe prietinelui acestuia Amos, care e avocatul tractului. Ambii cu mare trecere

pe acele vremuri în tract. La vaza aceasta se mai putea adauge și mijloacele materiale, de cari dispun și succesul era aproape sigur. Iar d-lor aveau ocaziunea nu numai de a critica prin cafeneaua lui »Kikaker« pe unul și altul dintre deputații noștri și conducătorii neamului și nu numai de a trimite telegrame de lăpădare de partid pe la foile maghiare, ci și puteau valida oratoria colo în arena publică în fața leilor și nu numai la Fild și Someșul-rece. Acesta însă nu a făcut, ci au stat cu mâinile în sold lângă paharele cu »Mum« și »Kikaker« până când a căzut și unicul candidat în comitatul Cojocnei dl V. Moldovan. Așa nu-i mirare, că la Gilău a reușit preotul reformat Irsai, un orator excelent, care te captivează când îl auzi vorbind, atât în limba maghiară cât și în cea românească.

Cât de dulce le-a vorbit omul acesta românilor despre iubirea limbei materne, despre credința și obiceiurile lor și cum îi conjura să nu se lapede de această treime sfântă nici la o întâmplare, căci aceste au trăit până acum în pace și frățietate cu frații lor maghiari și așa trebuie să trăiască și de aci încolo. Cât de dulce și frumos le-a vorbit zic, i-a pus pe toți în uimire și purtau pe umere. Părintele Ilie ne vorbește dulce și frumos dar predicatorul Irsai îl întrece. Durere însă că și unul și altul, alta zic și alta fac. Vorbele lor dulci nu conglăuesc deloc cu faptele lor amare.

Știe D-zeu, că în astă privință sunt de o credință deși unul e reformat și altul gr. cat. Aceasta îi părerea tuturor acelor cari îi cunosc. Preoți învățători etc. toți sunt de acea convingere, că să faci ceea-ce zic acești 2 preoți, dar să nu faci ceea-ce fac ei. Pentru aceea și activitatea lor pastorală e hemerfradită după zisa lui Vaida. Se pot cu drept cuvânt aplica la aciivitatea lor, cuvintele din fruntea acestei corespondențe: unii prin cuvinte dulci, seamănă mereu toți sfinți, dar culeg tot pui de drac, prin faptele ce le fac!

Imputarea ce face gazeta celor 2 tineri români cari au cutierat satele pentru Irsai nu știu întrucât este îndreptățită. Dacă au făcut? Rău au făcut! Cred însă că și ei au căzut jertfă cuvintelor celor dulci și românești ale lui Irsai, precum au căzut și alții cuvintelor celor dulci și blânde ale părintelui Ilie. Aceasta este părerea mea și a vecinului Someșanul despre dep. Irsai.

Aș dori să știu și părerea coresp. Gazetei nr. 89. *Vecinul Someșanului.*

Din viața aromânilor din Grecia.

Era într'o zi de primăvară, când lucrările dela drumul de fer erau în toiul lor la Vardates și la Gorgopotamos, lângă Lamina.

Antreprenorul era un italian, acum stabilit în România. Eram singurul dintre funcționarii lui, cu care se putea înțelege, căci toți ceilalți erau străini și nu vorbeau decât grecește. De aceea am ajuns și omul lui de încredere.

Seara, când lucram în biurou, antreprenorul îmi spune că ar avea nevoie de vr'o 100 de căfari, cari să facă transporturi de nisip, pietriș, var, etc., la tunelul din Vardates și la podul din Gorgopotamos.

S'a hotărât să plec la Lamina, ca să caut câțiva chirigii aromâni. A doua zi, înainte de răsăritul soarelui, când servitorul pregătea calul de drum, văd că înaintează spre mine doi oameni cari după costumul lor, i-am ghicit că sunt aromâni. Unul era un bătrân cu părul alb, înalt și robust, iar cel tânăr întrupa vigoarea și tenacitatea aromânului din Pind. Când s'au apropiat de mine, cel bătrân m'a salutat cu un »bună ziua« destul de grav, în grecește. La fel a făcut și tovarășul său, căci credeau că au a face cu un grec. Le răspunsei și eu însă în românește. Ei au rămas surprinși, când au auzit cuvintele mele și fără a-mi mai răspunde, bătrânul întrebă pe tovarășul său: »Că dzăci lai Mitri, nacă easte vrân di anoștri?«

— De unde sunteți oaspeți? îi întreb eu românește.

— Eu hiu pirvuliat, răspunde cel bătrân, și-mi acliamă Sterghiu Ciucadana. Aestu easte di Samarina și lu acliamă Mitri Cucoti. Ghine ma tora nu stăm tu horile a noastre. Him fugați din munții a noștri di 20 ani. Eu armân cu fumealia tu ună hoară ci easte aproapea di Viliștinu ce s'a-

clamă Tahtalazmani. Mitri armâne Cardifia. Acolo are mulți sămărnianți, cum la noi are mulți pirlușiați».

Au rămas buimăciți, când le-am spus că și eu sunt de ai lor, că sunt din Samarina, că am neamuri în Cardifia și Lamia și mai ales că, până atunci, credeau că au de a face cu un român din România.

Am observat, că o mare veselie s'a descris pe obrăzii lor și au început să vorbească cu încredere în mine.

— E ci vimtu v'aduse pri la noi, dle Serghiu ?

— Ci si hibă, bre nipoate, ia venim după lucru. Știm că la Musta-Bei — o localitate din apropiere — sunt și alți armâni și poate că și voi si aveți și va tră lucrul.

— Taman și vinit, că mi'ndridzeam tră Lamie tră ai afiu mule, le ziseiu eu lor.

După această mică convorbire îi prezint antreprenorului și, convenind la preț, s'au hotărât să vină chiar a doua zi la lucru.

În adevăr, în ziua următoare, înainte de a se crepa de ziua, mai multe nechezituri de catări și strigăte de: ghesă, ciupă, mușe, rusa etc., — nume cu cari își chiamă aromânii mulele lor — străbătea văzduhul și toți cei din casă s'au deșteptat la acest sgomot neobișnuit când ies afară vâd o mulțime de aromâni, tineri și bătrâni toți voinici și veseii de afacerile lor.

Fără voia mea m'am transportat la timpurile din copilărie, când venea tata »di'ncărvene«, aducând pe spinarea catărilor mii de lucruri frumoase.

Din ziua aceea m'am schimbat cu totul, nu mai eram posomorit și plictisit, mă simțeam bine printre ai mei. Se mirau italienii și grecii de viața veselă a acestor aromâni. Catării urcau ca niște căprioare cărările înguste ce duceau spre tunel sus la munte.

Cu cât timpul trecea cu atât ne împrietineam mai mult.

Nu voiam să mă mai duc la Lamia în timpul sărbătorilor; îmi plăcea să petrec printre noii mei oaspeți cari îmi deveniseră dragi și cu cari mă înțelegeam în toate.

Duminecile și sărbătorile lucrările de linie se suspendau. Românii noștri își luau catării și se duceau sus la munte, unde era iarba verde și v'un izvor cu apă rece. Aci petreceam, în zilele de repaus, în cântece și jocuri naționale. Masa era foarte simplă; ea consta dintr'un miel gras pus la frigare și din plosca care, îmbrăcată în flori se plimba din mână în mână, gustând fiecare vinul cel delicios dela zeiton.

Se apropia Paștile; cei din Samarina ne-au propus să mergem să le sărbătorim împreună la Cardita.

Printre ceilalți aromâni mai erau și doi fărșiroși și cu toții petreceam ca niște frați.

În luna lui August căldurile tropicale se deslănțuise asupra întregii regiuni.

Românii au schimbat ordinea lucrului, adică lucrul ce trebuia să-l facă ziua îl făceau noaptea.

Ziua de 15 August, este zi de sărbătoare pentru toți aromânii. Topi — așa se numea unul din fărșeroși — ne propune să mergem să petrecem câteva zile în comuna Gura, căci acolo eră stabilit el cu familia lui.

Propunerea a fost primită și de a doua zi, încă de dimineață eram pe drum. După un mers de trei ore caravana a început să urce cărările muntelui Gura, cel împodobit de păduri seculare, cari au servit de cuiburi, multă vreme haiducilor aromâni. În ascunzătorile acestui munte își aveă cartierul general viteazul și vestitul căpitan Cole Ghiza.

Aci ținea el ascunsă chiraua (cadâna) mudirului din Armino. Adâncimele pădurei și liniștea ei măreață străbătută numai de vuetul brazilor și pomilor — acei martori ai atâtor vitejii aromânești ne-au impus, o tăcere adâncă care a fost întreruptă de celalalt fărșerot, începând să cânte cântecul lui Cole Ghiza:

Oi lele și oi bobo
Avdât ci s'feace Armino
Cole Ghiză lo chirauă
Lo chirauă cu tut dulă
Le scoase tu muntele Gură
Ș' caftă lire cincii sute
Nu moi Cole, că sunt multe.

Cu atâta căldură cânta acest aromân încât și se părea că el ar fi eroul acestei voinicii.

»Așia easte, ună mare giuneată, spunea bătrânul Topi, că ce ciraua fu furată dit casa mudirului, care era învărligată de multă oaste«. Transportați la acele timpuri eroice ale aromânilor, am rămas iarăși gânditori, când un alt aromân începe un alt cântec:

Ună veară mare, mare
Ci pățâși lai, cărvănare
Nu-ți aracai barem nă cale
Tra si-ți vezi laea-ți fumealie.

Cu atâta duioșie și jale cânta voinicul nostru că, pe toți ne-au podidit lacrimile.

Vuetul pinlior, izvoarele cu apele cristaline, cântăreții pădurei amușiseră cu toți la auzul cântecului de mai sus.

Cu toții lipseau de 3—4 luni dela căminurile și dorul de a-și revedea nevasta și copiii să re-deșteptă în inimile lor.

»Oh! Dumnezeule, mușate cântici avem noi aromânii; exclamă Ciucadana.

»Cu toate că hiu auș, îmi și tălează cioarale di la drinucli cându avdzăi aestu cântic. Noi, armânii nu him fapți tră xeane și aestă era un mare bun tră hoarele a noastre. Videți că, ună până la două dzăle, him diparte de căsurile a noastre și cu tute aceale nă este dor di năse.

»Videți horile dit Zagore cum se ermuxiră: tuți bărbați li fug tu xeane. Un lu vine di si'n-soară și după ce stă un mes fudze tu Viăhie și nici tu minte n'are tra si s'tronă acasă. Mi si arupe inima, când ved că și ficiorii ai noștri lura călea dit Americie, ună cale mult ma dipărtoasa ea acea a zugureaniilor, și când știm că această lăeață cădzu pri capul a nostru, di cându aeste mușate locuri intrară tu mâna a lișorilor aesti de greci. Di când si băgă simurlu anamisa di locurile a noastre di veara și earna, chirură cilnicazli și cărvanarli!« Cât adevăr grăesc cuvintele dureroase ale bătrânului Ciucadana!

Cînd am ieșit din pădure s'a prezentat vederei noastre încintătoarea comună Gara.

Ea e așezată amfiteatric pe coastele muntelui cu același nume la o înălțime destul de mare. De aci se poate vedea câmpia ce se întinde dela Ipati până la Lamia și dela faimoasa strămoare Termopile până la mare. Vechiul Sgerkios (Alamana), care d'aci seamănă cu o panglică arginie, străbate în lung această bogată câmpie.

Tot aci se zărește celebrul pod pe care viteazul aromân Atanase Diacu a ținut în loc număr-oasa armată a generalului Mervrioni. La dreapta noastră se vede muntele Furca Dervenii, unde se oprise Eden Pașa în timpul războiului greco-turc din 1897. Spre est se zărește în depărtare bătrânul Olimp cu locuințele zeilor antici transformați în timpurile din urmă, în cuiburi de haiduci și în special ale aromânului căpitan Vlaho-Tanasi.

Comuna Gura are vre-o 150 de case făcute din piatră și acoperite cu plăci de ardezie.

În ea locuiesc vre-o 80—100 familii de aromâni fărșiroși. Ei sunt stabiliți aci de mai bine de 50 de ani, păstrându-și intact portul lor național și limba maternă. Ceialalți locuitori sunt albanezi și foarte puțin greci.

Aci vin bogații din Lamia spre a se răcori în timpul verei. Era în ziua de sf. Maria-mare, când am ajuns noi la Gura. De departe se auzeau clopotele cari chemau pe credincioși la biserică. Pretutindeni se auzeau strigăte de veselie. Fărșeroșii și fărșeroatele îmbrăcați în caracteristicul lor port național străluceau printre ceialalți locuitori ai comunei.

Aierul răcoritor ne mai animase, așa că nu ne înduram a părăsi frumoasa Gura.

Am stat aci trei zile și multă vreme mai în urmă ne simțeam încântați de frumusețea ferme-cătoare a acestor ținuturi și de bunătațea acestor frați de ai noștri, atât de puțin cunoscuți de ceialalți români.

(Graiu Bun).

N. Papuli.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Mai n. 1907.

— **Incheierea sesiunii sinodale.** Azi la orele 8 seara s'a închis sesiunea ordinară a Sinodului aradan, printr'o vorbire a P. S. Sale Episcopului I. I. Papp, care a mulțumit deputaților pentru zelul dovedit. În numele Sinodului a vorbit dl. P. Rotariu, mulțumind P. S. Sale pentru înțeleapta conducere și sollicitudinea ce are față de afacerile noastre obștești.

— **Operă de copii.** De trei zile în teatrul orașenesc din Arad, o trupă de copii italieni, sub conducerea profesorului Guerra dă reprezentațiuni de operă. Azi seară s'a cântat, cu mare succes, »Somnambula«, operă în trei acte de Bellini. Indeosebi corurile sunt de admirat.

— **Botezul prințului de Coroană spaniol** s'a amânat pentru că deputațiunile curților europene nu puteau sosi la Madrid până Marți, pe când era fixată ziua botezului. Regele Alfons a rugat pe domnitorii Austro-Ungariei, Angliei, Germaniei și Portugaliei, să-i permită a alătura și numele lor numelor stabilite deja pentru prințul de Asturia. Numele întreg al prințului va fi așadar: Alfonso Pio Christiano Eduardo Francisco Guilielmo Carlo Enrico Eugenio Fernando Antonio Velencio. Regele nostru va fi reprezentat la botez prin prințul Eugeniu.

— **Clopotul cel nou** pentru care s'a făcut colectă anul trecut și anul acesta, destinat sfintei mănăstiri »Calughera«, se va sfinți Duminecă la 13/26 Maiu a. c. Sfințirea se va face în data după serviciul divin prin P. O. D. protopresbiter tractual Alexandru P. Popovici, asistat de On. Sfinția Sa părintele administrator Valeriu Dabici. Deci și pe calea aceasta sunt rugați toți marinimoșii, cari au jertfit pentru facerea acestui clopot cât și toți eviavioșii creștini din împrejurime a lua parte la actul sfințirii.

— **Pentru o întregă uniformă de haine bărbătești** (3 metri) pănură de lână fl. 6.50—7.50 și 8.50. Pofțiți și cereți muștră. Excluziva măgăzină a fabricii de pănură Leichner és Fleischer în Arad, Szabadság-tér 17.

— **Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume! — Crema de față Regina,**

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumșetare la expoziția din 1900 în Paris a fost premiată. Crema Regina, curăță fața în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fil. Pudra Regina de cea mai bună dintre pudrele de pân'acum cunoscute. Se vând în coloare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil. Săpunul crema Regina, e săpunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetare a feței. O bucată 70 fil. De vândut în laboratorul chimical al lui **Temesváry József**, apotecar Szeged, **Petőfi Sugár-ut** și la **Török József**, apotecar, Budapest, **Király-utca**.

— **Nu știe ce e spre binele lui, cel-ce spre îngrijire** — mustăților folosește tot felul de unsoari. Ceea-ce dă coloare frumoasă mustăților, ce le întărește și le îndesă este numai vestita unsoare de mustăți de Hajduság (Hajdusági bajuszpedró), inventată de Grósz Nagy-Ferencz farmacist în Debreczen. — 3 șcutule 2 cor. 50 fil., trimise rauco cu rambursă.

— **Medicină sigură contra ofitei.** Durere, boala aceasta tot seceră încă multe mii de vieți; humanismuridică palate, medicul face medicină, dar toate nu sunt sigure. Multele scrisori de mulțumită și recunoștință dovedesc, că **Ciorba Castilio** (Castilio fenyő szörp) de **fag** a lui **Kun István** e pe cale bună, nimicind rând pe rând în multe cazuri. Se poate comandă la **Kun István**, apotecar, în Hajduszóvát.

Ultime informațiuni.

— Serviciul nostru telefonic. —

Arad, 15 Maiu 1907.

Alegerile din Austria.

Despre rezultatul alegerilor din cealaltă parte a monarhiei, ținute azi, primim următoarele:

	Aleși	Balotagiu
Social-democrați	56	105
Socialiști-creștini	57	53
Partid. pop. german	25	15
Partid prog. german	8	19
Alldeutsch	—	4
Alldeutsch liberali	3	14
Agrari	6	11
Clericali germani	28	3
Cehi tineri	4	16
Cehi bătrâni	3	4
Cehi naționaliști	4	25

Până acum au fost alegeri în 439 cercuri electorale alegându-se definitiv 215 deputați, iar în 154 e balotagiu.

Dela balotagiile cari se vor ținea în 23 l. c. încă atârână mult soarta alegerilor din Austria.

Se combină că social-democrații vor avea în definitiv 75 deputați în noua cameră, iar partidul socialiștilor creștini (a lui Lueger) 100.

În Bucovina cercul 6 a fost ales Nicolae Spenuț (tinăr rutean), în cerc. 5 Semaka (tinăr rutean), în cerc. 8 profesorul Pihuleak (tinăr rutean) și în cerc. 13 Simonovici (român democrat). În Câmpulung a fost ales Francisc Bellegarde (afară de partid). În Putna alegerea lui Vasilco e aproape sigură.

La sosirea veștilor dela alegeri, în Cernăuți s'a făcut tumult și neorândueli, spargându-se ferestre. Miliția care a susținut ordinea a deținut 27 oameni.

În Boemia șeful tinerilor cehi Herold a ajuns în balotagiu.

Ministrul de instrucție Marchet și-a prezentat dimisia, fiindcă partidul lui a căzut la alegeri.

Comisia de imunitate a ținut ieri ședință în care s'a suspendat dreptul de imunitate al deputaților naționaliști Hodza și Șerban. Totodată a constatat de netemeinică însinuarea pentru vătămarea imunității deputatului naționalist St. Petrovičiu.

Mandatul dela Bazin. În chestia mandatului deputatului naționalist Ivanka, atacat cu petiție, comisia va aduce hotărâre la 29 l. c.

Din Croația sosesc știri că în mai multe locuri se țin adunări populare, pentru a adera la ținuta deputaților croați față cu proiectele de tren.

Ziarele de seară publică un comunicat, care pare a fi venit din cercurile guvernamentale, în care se spune că pretenziunile deputaților croați vor fi respinse, și se spune că politica lor nu se poate sfârși decât cu un fiasco.

Dimisia lui Iosipovich nu va fi primită de guvern.

Expoziția din Pécs. Azi s'a deschis expoziția economică din Pécs (Cinci-Biserici), la care a fost reprezentat atât guvernul cât și dieta în mare număr. Măhnirea patrioților a fost mare, că la sosirea lui Fridrich, patronul expoziției muzica a cântat »Gotterhalte« în loc de »Hymnus«.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

»Pomelnicul viitor și morților« o condică de trebuință fiecărei familii creștine, care dorește a și pomeni membrii săi vii sau morți, la sftete liturgii, parastase etc.

Pe lângă rubricile destinate pentru înscrierea numelor mai conține icoana sfintei Treimi însoțită cu o rugăciune pentru vii și icoana dlui Hristos cu o rugăciune pentru cei morți.

Are și avantajul a fi întocmit așa că alătura numelui de botez, care se pomenește în rugă-

ciuni, se poate înscrie și numele de familie, datul nașterii, cununiei, morții, astfel că poate servi totodată de o condică familiară.

E întocmit separat și pentru biserică spre a-și înregistra pe binefăcătorii săi cu dăruirile lor.

Se poate procura dela *Tipografia diecezană* din loc și dela *administrațiunea ziarului nostru*. Legat în pături tari costă 30 fil. iar în pături de pânză 50 fil. plus porto postal.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 15 Mai 1907.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—klg.)	9.22—9.23
Secară pe Aprilie 1907	7.66—7.97
Ovăs pe 1907	6.91—6.92
Cucuruz pe Maiu 1907	5.94—5.95
Grâu pe Octomb. 1907	9.66—9.67

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	8.09—8.10
Secară pe Aprilie 1907	7.79—7.80
Ovăs pe Aprilie 1907	6.85—6.86
Cucuruz pe 1907	5.80—5.81
Grâu pe Octomb. 1907	9.33—9.34

FRANZ JOSEF Apa purgativ

medicament neîntrecut la începuturi de apendicită aprindere de intestin.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin izvor de a procura mobile e în TIMIȘIORA.

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

În așteptarea comandelor, rămân

cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár

Oravicza

Gyárvaros, 3 király-u. 6.

Fő-utca.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Páczelcseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu multă plăcere; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepentrea gâtului și odată la durerea de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc. după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul **Spirit de gheață** a întrecut D-Tale toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de gheață.

Atkár

Bander Gábor, măsur.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat **spiritul de gheață**.

Aceste puține specimene dovedesc eselența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă se numai 3 sticle mari sau 6 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

„Laboratoire Cosmetique Matild“

Contra cataractelor cele mai învechite a le

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele siru-

47 Klgr. cântărea
 dl Dr. Gera Attila din Volo-
 sánka, care din tubercu-
 loasă s'a vindecat prin siru-
 pul de brad Castillio și de
 sirupul Hypophosphat

mul de brad Cas-
 tillio. Alină tusa, în-
 cetează asudările de
 peste noapte, paten-
 tează apetitul bolna-
 vului, încetează scu-
 parea de sânge. Pre-
 țul unei sticle 2 cor.
 40 fil. In casuri de
 tot grave și pilulele
 „Guajacolin“ o
 cutie 4 cor.

Pentru anemici,
 femei în galbi-
 nare, pe cari li
 doare foarte mult
 mijlocul spatelor,
 căror le slăbese pu-
 terile la un lucru
 bagatel, pe cari con-
 secvent li doare ca-

s'a îngrășat de 120 Klgr.

pul slabilor, cari doresc că se îngrăse și în-
 terească, cel mai bun medicament e „SYR
 HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat
 de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul tim-
 brilor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dlui Kun István, farmacist în Hajduszovát.
 Vă rog a mi mai trimite o sticlă sirup de brad. Cu
 efectul celei lalte sunt deplin mulțumit. Cu stimă
 Nicolau Bogdan, paroch, Miclău-Lazur, u p. Drág-
 Cséke.

On. Dle! Lucrurilor publicate in ziar nu le-am dat
 crezământ până acum, dar de când am comandat dela
 Dta sirupul Hypophosphat, recunosc că și in ce-
 nusă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot reco-
 manda cu conștiința liniștită medicamentele D-
 voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra
 pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera,
 preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, fru-
 moasă și rumenă să-ții delă-
 turi pistrui, petele de ficat,
 so întrebuințați

CREMA-
 ALIFIA-
 SAPUNUL
 PUDRA **MATILD** 1 coroană.
 1 cor. 60 f.
 80 fileri.
 1 coroană.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de
 stat) este o în-
 venție epocală
 pentru econo-
 mii. Cine o în-
 trebuințează
 după îndrumă-
 rile prescise:
 porcul scapă
 și de boala
 cea mai pri-
 mejdioasă și
 că cele scrise
 nu formează
 reclamă, mă
 îndătoresc se
 dau prețul
 pentru fiecare
 porc mort, da-
 că întrebuin-
 țând acest prav, porcul totuși o murit. — O
 cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul **KUN ISTVÁN**

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeia)
 după modelul celui din Paris la 1895 în Budap:sta.

HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

**Ciorapi!
 Cămăși matroz!
 Sokne, mănuși**

de mătăasă și
 ață, in cali-
 tatea cea mai

bună, asortiment bogat.

Prețuri absolut ficse!

Bársony Andor

mare prăvălie de ciorapi

Arad, piața Libertății nr. 17.

SPECIALIST!

Lucza József

curețitoare de rochi chemica și gouvrat

SEGHEDIN, strada Laudon nr. 9.

Rochi pentru dame, haine bărbătești și
 de copii, îmbrăcămîți preoțești, uniforme
 militare.

OBIECTE PENTRU CASĂ

perdele, fețe de masă, cuverturi, broderii,
 stofe de mobile, mănuși, umbrele și tot
 felul de obiecte din faful acesta. Rochiile se
 curăță întregi nedescusute, fără să-și piardă
 culoarea, lustrul și fasonul.

Curățitul unei haine bărbătești 1 fl. 20 cr.

Micile reparaturi și căcatul hainelor dela
 curățit, este gratuit.

Catifea și plūs, se primește pentru aburat.
 Gouvratul se execută în felul cel mai
 frumos și uimitor de ieftin. Curățitul che-
 mic al perdelelor de dantelă, se execută cu
 multă îngrijire.

Comandele din provincie, se execută
 punctual și repede.

Correspondent

de limba germană, română, po-
 sibil și limba franceză, cu cu-
 noștiințe de comptabilitate

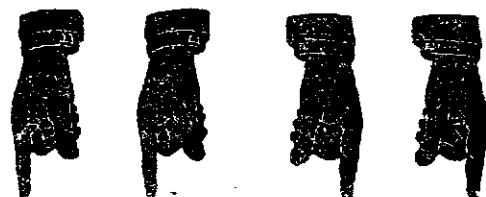
se caută

pentru o cassă de manufactură
 en gros în România.

Condițiuni speciale: Să fie
 creștin, etatea cel mult 30 de ani,
 liber de armată, de preferat cei
 cari au mai lucrat în branșa ma-
 nufacturei.

Oferte cu pretențiunile de
 salar și extrase după certificatele
 de studii și de serviciu în cele
 trei limbi, a se adresa la Admi-
 nistrația ziarului sub

„D. P. 16“.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
 de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaș

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági
 Bauszpedrő.

Pomadă de mustață
 DE HAJDUSÁGI!

Mustața e frumoasă
 dacă întrebuințați,
pomada Hajduság,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea muste-
 țelor, pregătită din materie neunsuroase. Efectul
 se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin
 lege. Un borcan 50 fil. Prin poșta se trimite numai
 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți re-
 comandă și comandă pacienților lor

Balzamal regesc
 contra podagrei și a reumei,
 recunoscut mai bun medicament de în-
 treaga lume.

O sticlă 2 cor. In provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe
 angă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FAY. O mare bucurie poate fi pentru dame, că am ia
 pentru pielea feței.

Știind că toate alifile de pân'acum pentru înfrunșetarea feței sunt
 stricăcioasă, după multă străduință mi-a succes, se invente un medica-
 ment nesticăcios. Nu conține mercuriu, prin unare:

Crema Fáy e unica nesticăcioasă contra pistruiilor, jubr-
 ților și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peclugini și ori
 ce pată.

Crema Fáy face să dispară sbârciturile, fața pielei o face mai
 fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercurul, și astfel
 nu e stricăcioasă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă,
 cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține un-
 soare și suplimțe bine pudra.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele să-
 punurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare
 frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-
 schisă anul 8, rosie anul 12
 și roșie închis anul 18, deci la comande rog să vă provocați la numeri.
 Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără
 se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a
 pistruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței
 culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun
 de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori
 blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca pă-
 răl sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu inasprețe păr-
 ul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce
 e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a
 asimei.) — Iarna în-
 deosebi pe vremea, când e noros mulți sufăr du tusa, respinare ner-
 gulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale îl istoneșc pe om în un
 grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap,
 spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează Pic-
 turile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice
 atât la bărbați cât și la femei. In o săptămână
 deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție,
 pe din afară cu inscripție „Coloniale“. Prețul unei sticle cu cele necesare
 ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate
 periodică, la dureri ascunse și la răceli
 de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un
 borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Frecând
 ginginele cu ele, du-
 rurile de dinți provenite din ori ce cauză, ncteează la moment. O sticlă
 70 de fil.

FARMACIA

**GROSZ NAGY FERENCZ
 DEBRECZEN.**

Comandele pentru liferarea se face cu reintoarcerea poște
 în întreagă țara.

Dr. Mülek Lajos

notar public regesc

și-a mutat cancelaria

în str. Salacz Gyula nr. 2.

(Casa Nikolics).

**Dacă vrei să cumperi
ghete bune și țititoare**

pe lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghete pregătite de el însuși.

Comande după măsură se fac prompt și ieftin.

Legătoare de ciorapi

ARAD

Andrássy-tér nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

Stă la dispoziția p. t. publicului.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

ARAD, Palatul Neumann

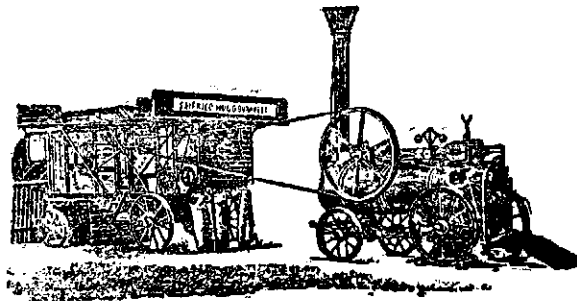
Stofe de prima calitate englezești. In special

==== Croitorie pentru preoți. ====

Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gata.

Își recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

— — Prețuri solide. — —

Provisiuni de mașini cu vapor

LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

în formă întrebuițată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de plătire foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

S lăniță, unsoare
și tot felul de articole
de cârnățarie
pe lângă prețurile cele mai avantajoase
se poate căpăta zilnic în băcănia lui
Garay Károly
Arad, piața Boezkó nr. 2.

FABRICĂ DE TRĂSURI alui

Vadász és Grósz

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

aranjată pentru putere electrică.

Își recomandă trăsurile de fabricate de rangul prim, care se află permanent în deposit.

La expoziția din Oradea-mare au fost premiate.

Telefon pentru întreaga provincă nr. 445.

La dorință se trimite preț-curent gratuit și franco.

👁️ **Acuma a sosit** 👁️

**Untura de pește proaspătă
de Norvegia**

fără culoare și miros, calitate escelentă.

==== Prețul unei sticle 2 coroane. ====

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

incercat de alătea ori cu succes.

==== Prețul unei sticle 80 fileri. ====

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Au sosit becurile sistemul cel nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

==== Modele de rame pentru icoane. ====

Telefon p ntru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrássy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannónia“).

Atelierul

aurarului **STOLCZ J.**

Pregătește tot felul de lucrări de aur, argint, de pietrii scumpe și turnătorie de artă.

Primesc transformare de juvaere vechi.

precum orice fel de reparaturi. Primesc atât întreținerea, precum și repararea instrumentelor de casă, a juvaerilor de gală maghiară, antice, aurărie în foc și argintărie pe lângă garanță.

Stolcz J., aurar

**ARAD, strada Weitzer János Nr. 2.
Palatul Minorităților.**

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a execută următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

„TRIBUNA“ ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURRENTURI
la cerere la mână

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ARPAD

MAKÓ

(Lădița de poștă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmeticuri franțuzești și englezești.

AMESTEC DE CAFEA PRĂGITĂ INDIANĂ

e cea mai bună, cea mai aromatică, cea mai cercată și totuși cea mai ieftină cafea dintre toate cele cunoscute până acum.

Se capătă în ARAD numai a

Bothstein Mór

Telefon 350. prăvălia de delicatose și specerie „La pisica neagră” Telefon 350

Arad, piața Szabadság nr. 3.

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că amestecul de cafea făcut de mine, va fi compus numai din cafea nobilă de India sudică, de trei ori pe săptămână, cu mașini de prăgit ale mele foarte comandate spre acest scop, chiar de aceia mă adresez cu aceia rugare către publicul din Arad și jur se binevoiască se facă la mine o încercare, să se convingă despre cele spuse.

Amestecul de cafea indiană pregătită, se poate căpăta în următoarele pachete: $\frac{1}{8}$ klg. 50 fl., $\frac{1}{4}$ klg. 1 cor., $\frac{1}{2}$ 2 cor.

Magazin mare de :

Vinuri de șampanie franțuzești și ungurești,
liquer din țară și străinătate, precum tot felul
de articoli de specerie.

Nr. telef. pentru oras și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, $4\frac{1}{4}$, $4\frac{1}{2}$, $4\frac{3}{4}$ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spesele de intabulare, convertez datoriile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karoli-utcza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Nu-ți asudă mai mult
picioarele

dacă întrebuințezi

„Sudin”

cel mai potrivit medicament al timpului modern contra asudării mânilor și a picioarelor. După întrebuințarea unei sticle, deplin succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul :

Dacă vrei întrebuința distrugător
de bătăture numit

„Togo”

fără nici o durere te vei scăpa
de bătăture.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în
circulație după metoda profeso-
rului japonez Dr. Takacu — de
câte

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Din cauza mutării localului lui de prăvălie

prețurile sunt foarte reduse. Cei mai fini ochelari și Zwickeri cu 1 și 2 coroane.

Bandage pentru surpătură 5 coroane, din cea mai fină peli de clase 7 coroane. La magazinul cu nule medicale a lui

Deutsch Mihály în Arad,

Strada Deák Ferencz, în casa hotelului »Vass«.